

ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ В ДВНЗ «ДОННТУ»

Сервачук М. О.,

к.е.н., доцент Антоненко В. М.

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
(м. Покровськ, Україна)

Недосконалість діючої політики управління бюджетними коштами, їх нецільове чи нераціональне витрачання, зростання корупції в країні породили необхідність розробки заходів з підвищення ефективності, контрольованості та прозорості їх витрачання. Для подолання існуючих проблем у цій сфері, в контексті європейського вектору розвитку, урядом розпочалося активне впровадження реформ в сфері державного управління та організації публічних фінансів. Однією з найважливіших реформ стала реформа публічних закупівель, впровадження якої є невід'ємною частиною діяльності будь-якої бюджетної установи, що здійснює закупівлі товарів, робіт та послуг для забезпечення потреб населення та розвитку окремих міст і держави в цілому.

Питання закупівель за державні кошти (публічних закупівель) досліджувало багато вчених, зокрема, Батенко Л. П. [1], Науменко С. М. [2], Смиричинський В. В. [3], Ткаченко Н. Б. [4]. Модернізація державних закупівель за допомогою електронної системи, особливості її функціонування та досвід впровадження є предметом дослідження: Акімової Л. М. [5], Уманців Ю. М. [6], Міняйло О. І. [7] та інших.

Від початку запровадження системи Prozorro, ДВНЗ «ДонНТУ» є учасником публічних закупівель. Навчальний заклад здійснює закупівлі товарів, робіт, послуг відповідно до річного плану, а також змін до нього. З 2014 року ДВНЗ «ДонНТУ» є переміщеним навчальним закладом, тому увага до його діяльності є визначною. В травні 2021 р. університет святкує своє сторіччя. До цієї дати університету надавалися грантові кошти ЄС, тому вважаємо за потрібне дослідити їх реалізацію. За період 2019-2020 рр

навчальним закладом було проведено 1046 процедур, загальною оголошеною вартістю 51°1830°79 млн грн. [8]. Динаміка проведення вищезгаданих процедур у розрізі очікуваної вартості закупівлі зображено на рис. 1. Відкритих торгів

Рисунок 1 – Процедури закупівель у розрізі очікуваної вартості закупівлі у 2019-2021 рр (I кв. – II кв.)

Розроблено автором на основі даних: [8].

було проведено в 40 разів більше, ніж у відповідному кварталі попереднього року. У перших двох кварталах 2019 року найбільша загальна очікувана вартість була за процедурою закупівлі без використання електронної системи – у відсотковому відношенні їх оголошена вартість відповідно до загальної очікуваної вартості закупівель становила 69,4% у першому та 53% у другому кварталі. Враховуючи те, що укладання договорів без використання електронної системи виключає можливість конкуренції та потенційної економії коштів, на відміну від конкурентних процедур, вважаємо, що після проведення торгів за конкурентними процедурами частка прямих договорів буде ще більшою. Третій та четвертий квартали 2020 року відзначились значно більшою оголошеною вартістю закупівель, ніж у попередні періоди: питома вага вартості за процедурою відкритих торгів у III кварталі 2020 року була найбільшою і складала 86%, а в IV кварталі 76%. У IV кварталі 2020 року показники оголошеної вартості за всіма процедурами закупівель були найбільшими за

увесь досліджуваний період. Отже, можна сказати, що найбільша частка в 2019 році припадає на переговорну процедуру, а в 2020 році на процедуру відкритих торгів. Частка допорогових закупівель була незначною. Результати екстраполяції, реалізованої за методом середнього абсолютного приросту, показують, що у перших двох кварталах 2021 р. відбудеться суттєве скорочення проведення відкритих торгів. Це обумовлюється тим, що після святкування сторіччя відбудеться зменшення джерел надходження коштів.

Важливим принципом здійснення публічних закупівель є максимальна економія, що обумовлює ефективність та пропорційність у розподілі і використанні бюджетних коштів, тому актуальним є аналіз практичної реалізації цього принципу (табл. 1).

Таблиця 1 – Частка економії у загальній сумі оголошених закупівель

Період	Оголошена вартість закупівель, тис. грн.	Фактична сума, на яку укладено договір за результатами аукціону, тис. грн.	Економія, тис. грн.	Економія, %
I квартал 2019	1 340 794	1 256 513	84 281	6,29
II квартал 2019	2 789 920	2 722 449	67 472	2,42
III квартал 2019	2 564 565	2 564 565	0	0,00
IV квартал 2019	5 963 334	5 930 254	33 080	0,55
I квартал 2020	3 635 422	3 562 422	73 000	2,01
II квартал 2020	3 064 509	2 398 727	665 782	21,73
III квартал 2020	10 163 708	9 749 488	414 220	4,08
IV квартал 2020	21 660 826	21 303 958	356 868	1,65
I квартал 2021 (II)	6 862 222	6 313 250	548 978	8
II квартал 2021 (II)	5 529 245	5 130 586	398 658	7,21

У 2020 році спостерігалось збільшення частки економії коштів. Загальна оголошена вартість закупівель була більшою за попередній рік, все ж таки вдалося досягти суттєвої економії в 29,46 %. Такому покращенню ситуації сприяло збільшення кількості процедур відкритих торгів та процедур спрощених закупівель, які дозволяють досягти більшої економії бюджетних коштів, а також контролювати їх витрачання. Проведена екстраполяція на I-II кв. 2021 р. показує, що оголошена вартість суттєво знизиться, а економія досягатиме високого рівня у 8% та 7,21% відповідно. Це пояснюється

проведенням невеликої кількості конкурентних процедур та тим, що замовники вже добре опанували техніку роботи із системою електронних закупівель. Слід також зазначити, що кошти, які виникли в результаті економії, були направлені на проведення додаткових робіт, надання послуг та придбання необхідних матеріалів. Отже, навчальний заклад підвищує не лише кількісне, а й якісне використання коштів, що, безумовно, є позитивним моментом.

Список використаних джерел

1. Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2014. 231 с.
2. Науменко С. М. Система тендерних закупівель: теоретико-методологічні підходи до дефініції і класифікації. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2014. Вип. 1(2). С. 242-247. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaeiv_2014_1%282%29_41.
3. Смиричинський В. В. Прок'юремент як механізм формування конкурентоспроможного ринку державних закупівель європейського типу в Україні *Конкуренція. Вісник Антимонопольного Комітету України*. 2014. № 4. С. 11-16. URL : www.journals.uran.ua/index.php/2225-6407/article/download/36419/32596/.
4. Ткаченко Н. Б., Уманців Ю. М. Макроекономічні аспекти державних закупівель. *Фінанси України*. 2009. № 8. С. 82-88. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2009_8_9.
5. Акімова Л. М. Практика електронних державних закупівель у країнах ЄС. *Новітні інформаційно-комунікаційні технології в модернізації публічного управління: зарубіжний і вітчизняний досвід* : матеріали V наук.-практ. семінару, 20 березня-20 квітня 2017 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Дрешпака В. М. ДРІДУ НАДУ при Президентові України. Дніпропетровськ 2017. URL : http://www.dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/itis%20seminar%202017/pdf/akimova-3.pdf.
6. Уманців Ю. М., Міняйло О. І. Еволюція ролі та функцій держави в економіці. *Економічний вісник університету*. 2016. Вип. 28(1). С. 140-148. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2016_28%281%29_20.
7. Міняйло О. І., Костенко А. М. Сучасний стан та перспективи розвитку електронних державних закупівель в Україні. *Економічний вісник університету*. 2016. Вип. 29(1). С. 135-144. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2016_29%281%29_18.
8. Офіційний сайт ДВНЗ ДонНТУ. URL: <https://donntu.edu.ua/publicinfo>.